

Gợi ý tổ chức dạy học môn học lựa chọn ở trường trung học phổ thông theo Chương trình Giáo dục phổ thông mới

Phạm Đức Quang¹, Lê Anh Tuấn²,
Nguyễn Sỹ Hiệp³

¹ Email: pdquanghn62ktrung@gmail.com
² Email: leanhluan222@gmail.com

Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam
Số Liễu Giai, Ba Đình, Hà Nội, Việt Nam

³ Trường Trung học cơ sở Đào Sư Tích
Đường Hữu Nghị, thị trấn Cổ Lễ,
huyện Trúc Ninh, tỉnh Nam Định, Việt Nam
Email: nguyentriepedu@gmail.com

TÓM TẮT: *Dạy học phân hoá là xu thế của thời đại; mang đậm tư tưởng dân chủ hóa nhà trường, đảm bảo công bằng xã hội, góp phần thực hiện phân luồng học sinh,... Nhưng ở nước ta đến nay, với nhiều giáo viên vẫn còn là vấn đề cần có những hướng dẫn thêm. Bài viết làm rõ thêm về dạy học phân hoá, cơ sở khoa học của dạy học phân hoá, tư tưởng chủ đạo và nguyên tắc, các bước tổ chức dạy học phân hoá, từ đó gợi ý cách thức tổ chức dạy học môn học lựa chọn theo Chương trình Giáo dục phổ thông mới nước ta (ban hành tháng 12 năm 2018).*

TỪ KHÓA: Dạy học phân hoá; dạy học môn học lựa chọn.

→ Nhận bài 11/02/2019 → Nhận kết quả phản biện và chỉnh sửa 20/3/2019 → Duyệt đăng 25/4/2019.

1. Đặt vấn đề

Chương trình giáo dục (CTGD) phổ thông mới ở nước ta theo định hướng phát triển năng lực người học, được ban hành tháng 12 năm 2018. Theo đó, ở trung học phổ thông (THPT) có tăng cường dạy học phân hoá (DHPH). Nhưng đến nay, ở nước ta, với nhiều giáo viên (GV), thiết kế và tổ chức DHPH vẫn còn là vấn đề mới. Vì thế đa số còn lúng túng, mong muốn được hướng dẫn cụ thể để có thể hiểu và tự tin khi tổ chức DHPH, đáp ứng yêu cầu của chương trình mới. Bài viết này nhằm giúp GV hình dung lại về DHPH; cơ sở khoa học của DHPH ở trường phổ thông; tư tưởng chủ đạo và nguyên tắc, các bước tổ chức DHPH; gợi ý dạy học môn học lựa chọn theo CTGD phổ thông mới.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số vấn đề chung về dạy học phân hoá

2.1.1. Dạy học phân hoá

DHPH là một quan điểm dạy học, một hướng để tăng cường phong cách học tập của cá nhân, giúp phát triển năng lực cho người học, góp phần đổi mới giáo dục nước nhà. Quan điểm này được hình thành dựa trên nhiều cơ sở khác nhau như trình độ nhận thức của người học, nhu cầu của người học, phong cách học và trí tuệ của người học,... Chính các yếu tố đó hình thành nên bản chất, đặc thù của DHPH, đó là phải dạy học sao cho vừa sức với đối tượng, phát triển được tiềm năng của người học và tạo hứng thú cho người học. Theo đó, đặc điểm của DHPH là phải hiện và bù đắp lỗ hổng kiến thức, tạo động lực thúc đẩy học tập; biến niềm đam mê trong cuộc sống thành động lực trong học tập.

Tư tưởng chủ đạo của DHPH là lấy trình độ phát triển chung của người học trong lớp làm cốt và sử dụng các biện

pháp dạy học để giúp người học có trình độ yếu kém đạt được trình độ chung, giúp người học khá, giỏi đạt trình độ cao hơn. Muốn vậy, người dạy phải thiết kế các nội dung và có hình thức dạy học phù hợp với đối tượng để tạo hiệu quả cao nhất cho giờ dạy.

Về cơ bản, tư tưởng của DHPH là làm cho quá trình và hệ thống dạy học thích ứng cao hơn với người học, với những đặc điểm của nhóm dân cư, nhóm xã hội, nhóm tuổi, với bản chất tự nhiên và xã hội của việc học tập và với điều kiện khác nhau để đảm bảo chất lượng học tập, đồng thời đáp ứng hiệu quả hơn mục tiêu giáo dục quốc gia, nhu cầu và lợi ích xã hội. Có thể thấy, DHPH là xu thế của thời đại, mang đậm tư tưởng dân chủ hóa nhà trường, đảm bảo công bằng xã hội; góp phần thực hiện phân luồng học sinh (HS); Ở trường phổ thông, DHPH có thể thực hiện ở 2 cấp độ như sau:

- *DHPH ở cấp vĩ mô (hay phân hoá ngoài)*, là tổ chức quá trình dạy học thông qua các loại trường, lớp khác nhau, cho các đối tượng HS khác nhau, xây dựng các chương trình giáo dục (CTGD) khác nhau.

Phân hóa ngoài chính là cách tổ chức dạy học theo các CTGD khác nhau cho các nhóm người học khác nhau nhằm đáp ứng được nhu cầu, sở thích và năng lực của từng nhóm đó. Kết quả phân hóa ngoài phụ thuộc chủ yếu vào việc thiết kế nội dung, chương trình các môn học.

Có nhiều hình thức tổ chức DHPH khác nhau, nhưng đa số các nước theo một trong hai hình thức sau: Phân hóa theo hướng *phân ban* và tổ chức dạy học phân hóa theo hướng *lựa chọn*.

- *DHPH ở cấp vi mô (hay phân hoá trong)*, là tổ chức quá trình dạy học trong một giờ học, một lớp học, có tính đến đặc điểm từng đối tượng HS, nhờ sử dụng những biện

pháp thích hợp trong một lớp học, cùng một CTGD và sách giáo khoa. Hình thức này luôn được xem là cần thiết, đó là nhiệm vụ của GV trực tiếp giảng dạy cũng như của cán bộ quản lí chuyên môn ở cấp trường.

Phân hóa trong chính là cách dạy học chú ý tới các đối tượng riêng biệt, cá nhân hóa người học trên lớp, phù hợp với từng đối tượng để tăng hiệu quả dạy học, kết quả phân hóa trong phụ thuộc chủ yếu vào năng lực và phương pháp dạy học của người dạy.

Phân hóa trong được quán triệt ở tất cả các cấp, lớp học và ở tất cả các môn học hay hoạt động giáo dục có trong CTGD phổ thông. Theo đó, việc thiết kế dạy học đảm bảo yêu cầu cần đạt của CTGD và nhất là khi biên soạn sách giáo khoa, cần chú ý đến các yêu cầu và mức độ khác nhau của cùng một vấn đề hay một nội dung. Hơn nữa, để phân hóa trong có hiệu quả rất cần đến phương pháp dạy học và cách kiểm tra, đánh giá kết quả học tập phù hợp của GV. Phân hóa trong được coi trọng ở tất cả các cấp học; phân hóa ngoài được thực hiện tăng dần ở cấp Trung học trong giáo dục phổ thông, đặc biệt phân hóa mạnh ở các lớp cuối THPT. Các nhà giáo dục cho rằng cần thực hiện phân hóa ở giáo dục phổ thông bởi một số lí do chính sau đây:

Thứ nhất, HS trong cùng độ tuổi vừa có sự giống nhau, lại vừa có sự khác nhau về nhận thức, tư duy, năng khiếu, sở trường, điều kiện, hoàn cảnh, gia phong... Mỗi em có những sở thích, năng lực, sở trường riêng và chúng đi học với những động lực, điều kiện, hoàn cảnh khác nhau. Vì thế, nhà trường cần trang bị cho HS những kiến thức phổ thông cơ bản, nền tảng, cốt lõi đồng thời có nhiệm vụ giúp các em phát triển tối đa khả năng tiềm ẩn của mình. Theo đó, DHPH tốt sẽ đáp ứng được các mong đợi vừa nêu.

Thứ hai, phân hóa ở trường phổ thông giúp cho phân luồng HS, đáp ứng nhu cầu nguồn nhân lực trong xã hội. Hơn nữa, do sự phát triển khoa học và phát triển kinh tế, xã hội đòi hỏi nguồn nhân lực đa dạng, buộc nhà trường phổ thông, nhất là trường THPT phải DHPH để đáp ứng yêu cầu thị trường lao động cũng như cho giáo dục ở bậc Đại học, hay các trường nghề; đáp ứng được yêu cầu đào tạo chuyên sâu về một lĩnh vực khoa học hoặc ngành nghề chuyên biệt.

2.1.2. Cơ sở khoa học của dạy học phân hóa ở trường phổ thông

a. Cơ sở triết học của DHPH

C. Mác cho rằng con người là tổng hòa các mối quan hệ xã hội. Theo đó, mỗi người là chủ thể của một hệ thống các mối quan hệ xã hội phong phú và đa dạng, do đó có nhân cách riêng, có thế giới tinh thần riêng, mang tính độc đáo, không ai giống ai. Một nền giáo dục nhân văn đòi hỏi mục tiêu giáo dục phải toàn diện; nội dung giáo dục phải thiết thực, đa dạng và giúp từng loại đối tượng người học phát triển; cấu trúc phải mềm dẻo, linh hoạt, phù hợp với yêu cầu và điều kiện của người học [1].

b. Cơ sở tâm lí học của DHPH

Theo Hys Eysenck, nhân cách của con người phụ thuộc vào các loại thần kinh, thể hiện qua đặc tính của các thái độ,

hành vi. Một số đặc điểm cơ bản về các loại thần kinh có ảnh hưởng đến sự phát triển nhân cách, đến quá trình học của các loại đối tượng người học, do đó liên quan đến định hướng nghề nghiệp [2].

Thuyết *Đa tri tuệ* của Howard Gardner đã giúp ta xác định nhân bản và cần thiết về tiềm năng, thiên hướng không như nhau giữa các người học, về đặc điểm, phong cách học, kêu gọi nhà trường và GV coi trọng sự đa dạng về tri tuệ, sự thông minh ở mỗi HS để thiết kế dạy học [3].

Theo lí thuyết *Phong cách học tập*, Dunn (1979) cho rằng: Phong cách học là một nhóm các đặc điểm cá nhân có tính sinh học và dựa vào đó mà GV phát triển những cách giảng dạy, tuy nhiên, chúng có thể hiệu quả đối với nhóm HS này và không hoặc ít có tác dụng đối với nhóm HS khác [4]. Có những phong cách học khác nhau như: *Học hỏi nhờ kênh thị giác* (thích dùng tranh ảnh...); *Học hỏi nhờ kênh thính giác* (thích sử dụng âm thanh...); *Học hỏi nhờ lời nói* (thích sử dụng ngôn ngữ...); *Học hỏi qua hoạt động thể chất* (thích sử dụng cơ thể, các hoạt động thể chất...); *Học hỏi bằng suy luận logic* (thích sử dụng suy luận, logic và hệ thống); *Học hỏi qua thực tiễn xã hội* (thích học tập trong các nhóm...); *Tự học, tự tìm tòi khám phá* (thích làm việc cá nhân, tĩnh lặng) [5]. Theo đó, cần có những phương thức phù hợp để biến việc học tập trở thành một công việc dễ dàng hơn.

c. Cơ sở giáo dục học của DHPH

Chúng ta đều biết rằng chức năng của giáo dục là phát triển người học. Vì thế, mục tiêu tối thượng của giáo dục là phải giúp mỗi cá nhân phát triển và trên cơ sở đó tạo ra động lực thúc đẩy xã hội phát triển. Tuy nhiên, cá nhân chỉ có thể phát triển tối đa khi nhà giáo dục và hệ thống giáo dục đáp ứng những khả năng, nhu cầu, nguyện vọng, bởi một CTGD, nội dung và cách thức dạy học phù hợp.

2.1.3. Tư tưởng chủ đạo và nguyên tắc, các bước tổ chức dạy học phân hóa

a. Tư tưởng chủ đạo DHPH

Lấy trình độ phát triển chung của HS trong lớp làm nền tảng; Tìm cách để giúp những HS ở diện yếu kém đạt được trình độ chung; giúp những HS khá, giỏi, trên cơ sở đã đạt được những yêu cầu cơ bản, đảm bảo được những yêu cầu nâng cao.

b. Nguyên tắc DHPH

Trong DHPH, cần tạo mối quan hệ dân chủ giữa thầy và trò, giữa trò và trò để giúp các em cởi mở, tự tin. Theo đó: GV thừa nhận những người học trong cùng một lớp là không như nhau; Coi trọng chất lượng hơn số lượng; Tập trung vào người học; Học tập là sự phù hợp và hứng thú; Hải hòa giữa dạy học đồng loạt (toàn lớp) với học theo nhóm, hay học cá nhân;...

c. Các bước tổ chức DHPH

Bước 1: Hiểu rõ đối tượng người học trước khi giảng dạy;

Bước 2: Lập kế hoạch dạy học, soạn bài dựa trên phân tích nhu cầu người học;

Bước 3: Trong giờ dạy, GV kết hợp linh hoạt nhiều PPDH, lựa chọn những hình thức tổ chức dạy học phù hợp, đảm bảo người học đạt được mục tiêu đã định;

Bước 4: Kiểm tra, đánh giá sự tiến bộ của HS trong suốt quá trình giảng dạy.

d. Hình thức cơ bản của DHPH

DHPH góp phần phát huy tối đa tiềm năng, đảm bảo sự phát triển của HS bằng cách đáp ứng nhu cầu và giúp các em tiến bộ. Vì thế, có thể DHPH theo những cách khác nhau như: Dựa theo hứng thú của người học; theo khả năng nhận thức của người học; theo thiên hướng, phong cách học của người học; theo động cơ, lợi ích học tập của người học;...

2.2. Dạy học môn học lựa chọn theo Chương trình Giáo dục phổ thông mới (ban hành tháng 12 năm 2018)

Theo CTGD phổ thông mới, HS sẽ được học 12 năm và chia thành giai đoạn giáo dục cơ bản (từ lớp 1 đến lớp 9) và giai đoạn giáo dục định hướng nghề nghiệp (từ lớp 10 đến lớp 12). Một trong những mục tiêu ở THPT là giúp HS lựa chọn nghề nghiệp phù hợp với năng lực và sở thích, điều kiện và hoàn cảnh của mình, để có thể tiếp tục học lên, hay học nghề, hoặc tham gia vào lao động, sản xuất; có khả năng thích ứng với những đổi thay trong bối cảnh toàn cầu hoá và cách mạng công nghiệp mới.

2.2.1. Tư tưởng chung về dạy học môn học lựa chọn ở trường

Trong CTGD phổ thông mới có các môn học và hoạt động giáo dục (gọi chung là môn học). Để góp phần đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục nước nhà, CTGD phổ thông mới cần giải quyết tốt nhiều vấn đề, trong đó có DHPH. Theo đó, ở giai đoạn giáo dục cơ bản, xây dựng một số môn học theo các học phần (mô-đun) và các chủ đề khác nhau để HS lựa chọn, phù hợp với nguyện vọng của mình và khả năng tổ chức của nhà trường. Còn với giai đoạn giáo dục định hướng nghề nghiệp, ở THPT, phân hóa bằng dạy học lựa chọn. Hơn nữa, trong chương trình của hầu hết các môn học ở THPT còn có các chuyên đề học tập.

a. Các môn học bắt buộc gồm: Ngữ văn; Toán; Ngoại ngữ 1; Giáo dục thể chất; Giáo dục quốc phòng và an ninh; Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp; Nội dung giáo dục của địa phương.

b. Các môn học lựa chọn gồm 3 nhóm, mỗi nhóm có 3 môn:

- Nhóm môn Khoa học xã hội (KHXH), gồm: Lịch sử, Địa

lí, Giáo dục kinh tế và pháp luật;

- Nhóm môn Khoa học tự nhiên (KHTN), gồm: Vật lí, Hoá học, Sinh học;

- Nhóm môn Công nghệ và Nghệ thuật (CN-NTH). gồm: Công nghệ, Tin học, Nghệ thuật (Âm nhạc, Mĩ thuật).

HS cần chọn 5 môn học từ 3 nhóm môn học trên, mỗi nhóm chọn ít nhất 1 môn học.

c. Các chuyên đề học tập

Mỗi môn học như Ngữ văn, Toán, Lịch sử, Địa lí,... có những chuyên đề học tập nhằm thực hiện yêu cầu phân hoá sâu, giúp HS tăng cường thực hành, vận dụng kiến thức để giải quyết những vấn đề của thực tiễn, đáp ứng yêu cầu định hướng nghề nghiệp. Thời lượng dành cho mỗi chuyên đề đó khoảng 10 tiết hoặc 15 tiết; tổng thời lượng dành cho các chuyên đề học tập của một môn học là 35 tiết/năm học.

Ở mỗi lớp 10, 11, 12, HS chọn 3 cụm chuyên đề học tập của 3 môn học phù hợp với nguyện vọng của bản thân và khả năng tổ chức của nhà trường.

Các trường có thể xây dựng các tổ hợp môn học từ 3 nhóm môn học và chuyên đề học tập nói trên để vừa đáp ứng nhu cầu của người học vừa bảo đảm phù hợp với điều kiện về đội ngũ GV, cơ sở vật chất, thiết bị dạy học của nhà trường.

d. Các môn học lựa chọn, gồm: Tiếng dân tộc thiểu số, Ngoại ngữ 2.

2.2.2. Gợi ý tổ chức dạy học môn học lựa chọn ở trường phổ thông

Để triển khai dạy học môn học lựa chọn ở THPT theo CTGD phổ thông mới được tốt, các cơ sở giáo dục có thể tiến hành theo các gợi ý sau đây, chúng mang tính tương đối, mỗi nhà trường có thể linh hoạt khi vận dụng.

a. **Bước thứ nhất: Chuẩn bị các điều kiện dạy học môn học lựa chọn**

- **Tài liệu dạy học:** Nhà trường phải chuẩn bị đầy đủ những tài liệu do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành để GV nắm vững chương trình, đặc điểm môn học, kế hoạch giảng dạy,...

- **Đội ngũ GV:** Nhà trường cần đảm bảo có đủ GV để thực hiện theo chương trình mới. Tuy nhiên, ban đầu với một số môn học (như Âm nhạc, Mĩ thuật,...) nếu nhà trường chưa có đủ thì cần mời GV (thỉnh giảng), dạy đủ 35 tuần/năm học, hoặc có thể chỉ dạy trong vài tháng, nhằm đảm bảo số tiết quy định.

- **Cơ sở vật chất, thiết bị dạy học:** Nhà trường cần có đủ thiết bị dạy học, phòng học, đặc biệt là phòng học cho một số môn học mới như Âm nhạc, Mĩ thuật,...

- **Nguồn lực:** Nhà trường cần có nguồn kinh phí đủ để chi trả cho GV thỉnh giảng hay trang bị một số thiết bị dạy học cần thiết.

b. **Bước thứ hai: Tổ chức cho HS đăng kí môn học lựa chọn**

Do HS được chọn 5 môn học từ 3 nhóm môn học ở THPT, mỗi nhóm chọn ít nhất 1 môn học nên có khá nhiều tổ hợp chọn. Với mỗi lựa chọn, HS có thể có những cơ hội để vào một số trường đại học (xem Bảng 1):

Vì thế, nhà trường cần chuẩn bị các phương án triển khai tương ứng. Nhìn chung, việc hướng dẫn HS đăng kí môn học lựa chọn và đáp ứng sự lựa chọn của các em là không dễ dàng, mỗi nhà trường cần từng bước vận dụng và điều chỉnh cách làm cho phù hợp với điều kiện thực tiễn. Cụ thể như sau:

Bảng 1: Định hướng và các môn học lựa chọn

Tổ hợp	Định hướng và các môn học lựa chọn	Ghi chú
Định hướng: KHXH		
1	- Nhóm KHXH: Lịch sử, Địa lí, Giáo dục kinh tế và pháp luật - Nhóm KHTN: Vật lí - Nhóm CN-NTH: Công nghệ	Với các môn học lựa chọn theo định hướng KHXH, HS có thể đi theo những ngành học sau ở bậc Đại học: KHXH, Sư phạm; Luật; Báo chí; Truyền truyền; Ngoại giao, Văn hóa; Công đoàn; Du lịch,...
2	- Nhóm KHXH: Lịch sử, Địa lí, Giáo dục kinh tế và pháp luật - Nhóm KHTN: Hóa học - Nhóm CN-NTH: Tin học	
3	- Nhóm KHXH: Lịch sử, Địa lí, Giáo dục kinh tế và pháp luật - Nhóm KHTN: Sinh học - Nhóm CN-NTH: Âm nhạc	
..
Định hướng: KHTN		
4	- Nhóm KHXH: Lịch sử - Nhóm KHTN: Vật lí, Hoá học, Sinh học - Nhóm CN-NTH: Mĩ thuật	Với các môn học lựa chọn theo định hướng KHTN, HS có thể đi theo những ngành học sau ở bậc Đại học: KHTN; Sư phạm; Bách khoa; Kiến trúc; Giao thông; Ngân hàng; Tài chính; Y Dược; Luật; Kinh tế; Thương mại; Điện lực; An ninh, Kỹ thuật quân sự; Mỏ địa chất; Dầu khí,...
5	- Nhóm KHXH: Địa lí - Nhóm KHTN: Vật lí, Hoá học, Sinh học - Nhóm CN-NTH: Công nghệ.	
6	- Nhóm KHXH: Giáo dục kinh tế và pháp luật - Nhóm KHTN: Vật lí, Hoá học, Sinh học - Nhóm CN-NTH: Tin học	
...
Định hướng: Công nghệ và Tin học		
7	- Nhóm KHXH: Lịch sử - Nhóm KHTN: Vật lí - Nhóm CN-NTH: Công nghệ, Tin học, Âm nhạc	Với các môn học lựa chọn theo định hướng Công nghệ và tin học, HS có thể đi theo những ngành học sau ở bậc Đại học: Công nghệ; Tin học; Bưu chính viễn thông; Sư phạm; Kỹ thuật công nghiệp; Nông nghiệp; Thủy lợi; Thủy sản; Lâm nghiệp, ..
8	- Nhóm KHXH: Địa lí - Nhóm KHTN: Hóa học - Nhóm CN-NTH: Công nghệ, Tin học, Mĩ thuật	
9	- Nhóm KHXH: Giáo dục kinh tế và pháp luật - Nhóm KHTN: Sinh học - Nhóm CN-NTH: Công nghệ, Tin học, Âm nhạc	
...
Định hướng: Nghệ thuật		
10	- Nhóm KHXH: Lịch sử, Giáo dục kinh tế và pháp luật - Nhóm KHTN: Vật lí - Nhóm CN-NTH: Âm nhạc, Mĩ thuật	Với các môn học lựa chọn theo định hướng Nghệ thuật, HS có thể đi theo những ngành học sau ở bậc Đại học: Nghệ thuật, Sân khấu; Điện ảnh; Thiết kế thời trang; Mĩ thuật công nghiệp; Sư phạm (mầm non, tiểu học); Du lịch; Văn hóa,...
11	- Nhóm KHXH: Lịch sử, Địa lí - Nhóm KHTN: Hoá học - Nhóm CN-NTH: Âm nhạc, Mĩ thuật	
12	- Nhóm KHXH: Lịch sử - Nhóm KHTN: Vật lí, Sinh học - Nhóm CN-NTH: Âm nhạc, Mĩ thuật	
..

Phương án thứ nhất: Khi HS chỉ được chọn một trong số những tổ hợp môn học mà nhà trường có khả năng đáp ứng

Nhà trường cần làm rõ khả năng của mình về đội ngũ GV, cơ sở vật chất trang thiết bị,... và công khai cho HS, nhất là phụ huynh HS để giúp các em phương án chọn môn học thích hợp, khả thi.

Theo cách này, nhà trường cần hướng dẫn HS đăng kí môn học lựa chọn ngay từ đầu lớp 10 để có thể bố trí, xếp lớp học theo điều kiện của mình. Tuy nhiên, gia đình và nhà trường cần có sự tư vấn để HS chọn được nhóm môn học theo ngành học tương ứng, sau phổ thông.

Phương án thứ hai: Khi HS được tùy chọn các môn học theo ý thích

Nếu cho HS được tùy chọn các môn học theo ý thích thì sẽ có rất nhiều tổ hợp môn học được chọn (xem Bảng 1), mà khi chưa chuẩn bị tốt nhà trường có thể không đáp ứng được các nguyện vọng ấy.

Khi đó, để khả thi với điều kiện hiện có của mình, nhà trường cần bình dung và có chuẩn bị thêm, chẳng hạn: Lường trước những tổ hợp môn mà có quá ít HS đăng kí, khó tạo thành lớp (theo quy định trong Điều lệ trường học (Thông tư 12/2011/TT-BGDĐT: Ban hành Điều lệ trường trung học cơ sở, trường THPT và trường phổ thông có nhiều cấp học)), nhà trường sẽ không đủ điều kiện tổ chức giảng dạy được hết, để tư vấn sao cho các em chọn những tổ hợp môn có nhiều người cùng đăng kí, rồi tạo thành lớp.

Còn sau khi HS đã đăng kí mà có những tổ hợp môn không thể đáp ứng ngay, hoặc quá ít HS, khó tạo thành lớp, nhà trường có thể nghĩ tới phương án liên trường, tham khảo nguyện vọng của HS ở một số trường xung quanh để có thể tư vấn ghép các nhóm nhỏ này thành nhóm lớn, tạo lớp phù hợp. Ở một số nước như Hàn Quốc [6], khi điều kiện về internet khá tốt, với việc ứng dụng e-learning vào dạy học, HS có thể học online,... thì bài toán về tổ chức DHPH, dạy học môn lựa chọn về cơ bản được giải quyết.

c. Bước thứ ba: Xây dựng kế hoạch dạy học và đánh giá

Sau khi đã có được số liệu chính xác về số môn chọn, số lớp chọn, nhà trường sẽ sắp xếp thời khóa biểu, bố trí GV thích hợp.

- Có thể xếp thời khóa biểu cho môn lựa chọn theo từng học kì nhưng cũng có thể xếp theo từng tuần, từng ngày tùy theo điều kiện và sự khác biệt về tính chất của các môn học.

thời gian học (kéo dài hay tập trung trong thời gian ngắn), GV giảng dạy (cơ hữu hay thỉnh giảng),...

- Một việc không kém phần quan trọng là nhà trường cần xây dựng kế hoạch đánh giá kết quả học tập các môn học được HS chọn một cách phù hợp và xác thực.

d. Bước thứ tư: Tổ chức dạy học và đánh giá kết quả học tập

- GV tổ chức dạy học theo kế hoạch của nhà trường, thực hiện theo thời khóa biểu; hình thức dạy học cần phù hợp với đặc thù của mỗi môn học và đối tượng người học.

- GV tổ chức đánh giá kết quả học tập của HS theo hướng dẫn.

- Trong một số trường hợp, nhà trường có thể phối hợp với sở giáo dục và đào tạo để cấp chứng chỉ cho những HS hoàn thành kết quả học tập với một số môn học, nhất là những môn lần đầu được dạy học ở THPT (như Âm nhạc, Mĩ thuật, Tiếng dân tộc thiểu số, Ngoại ngữ 2); phối hợp với Ban chỉ huy quân sự để cấp chứng chỉ cho những HS hoàn thành môn Giáo dục quốc phòng và an ninh.

e. Bước thứ năm: Điều chỉnh và hoàn thiện kế hoạch dạy học

- Nhà trường và GV cần rút kinh nghiệm sau quá trình triển khai tổ chức dạy học môn học lựa chọn. GV cần có báo cáo về việc tổ chức dạy học và đưa ra một số đề xuất với nhà trường, sao cho có thể hợp lí hơn ở lần sau.

- Một số trường THPT trên cùng địa bàn có thể phối hợp tổ chức trao đổi kinh nghiệm về việc triển khai tổ chức dạy học môn học lựa chọn, đưa ra một số khuyến nghị, đề xuất với sở giáo dục và đào tạo,...

3. Kết luận

Có thể thấy DHPH là xu thế của thời đại; mang đậm tư tưởng dân chủ hóa nhà trường, đảm bảo công bằng xã hội; góp phần thực hiện phân luồng học sinh;... Nhưng ở nước ta đến nay, việc tổ chức DHPH, dạy học môn lựa chọn còn là mới mẻ, nên nhiều nơi còn lúng túng, có thể nảy sinh nhiều vướng mắc, khó khăn trong quá trình thực hiện, nhất là khi điều kiện về cơ sở vật chất, đội ngũ,... của nhà trường chưa đảm bảo. Những đề xuất trên đây là hữu ích với các sở giáo dục và đào tạo, với các nhà trường khi triển khai CTGD phổ thông mới. Các bước nêu trên chỉ là tương đối, nhà trường có thể vận dụng linh hoạt, tùy theo điều kiện của mình.

Tài liệu tham khảo

- [1] C.Mác và Ph.Ăng-ghen, (1981), Tuyển tập, tập II, NXB Sự thật, Hà Nội, tr 11.
- [2] <https://webpace.ship.edu/cgboer/cysenck.html>
- [3] <https://www.verywellmind.com/gardners-theory-of-multiple-intelligences-2795161>
- [4] <https://www.shmoop.com/teachers/teaching-learning-styles/learning-styles/dunn-and-dunn.html>
- [5] http://cafefbiz.vn/co-7-phong-cach-hoc-ban-co-biet-minh-hoc-the-n-ao-la-hieu-qua-nhat2017041_9192558713.chn
- [6] Phạm Đức Quang, (2018), *Giáo dục thông minh nhìn từ mô hình của Hàn Quốc*, Kỷ yếu Hội thảo Quốc gia, NXB

Đại học Kinh tế Quốc dân.

- [7] Bộ Giáo dục và Đào tạo. *Chương trình Giáo dục phổ thông, ban hành theo Quyết định 16/2006/QĐ-BGDĐT ngày 05 tháng 5 năm 2006.*
- [8] Bộ Giáo dục và Đào tạo, *Chương trình Giáo dục phổ thông - Chương trình tổng thể, ban hành theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018*
- [9] Bộ Giáo dục và Đào tạo. *Chương trình Giáo dục phổ thông - Chương trình các môn học, ban hành theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018.*
- [10] On Target: Strategies That Differentiate Instruction Grades K-4. created by ESA 6 & 7 with support from

the SD Dept. of Education ©Copyright 2006: Black Hills Special Services Cooperative (BHSSC) 1925 Plaza Boulevard, Rapid City, SD 57702

- [11] Pearl Subban: Differentiated instruction: A research basis, *International Education Journal*, (2006), 7(7), 935-947. ISSN 1443-1475 © 2006 Shannon Research Press. <http://iej.com.au>

- [12] Stephen Joseph, Marlene Thomas, Gerard Simonette & Leela Ramsook Centre for Education Programmes, *The University of Trinidad and Tobago: The Impact of Differentiated Instruction in a Teacher Education Setting. Successes and Challenges*, *International Journal of Higher Education* Vol. 2, No. 3: 2013, www.sciedu.ca/ijhe.

SUGGESTIONS FOR TEACHING ELECTIVE SUBJECTS IN HIGH SCHOOLS UNDER THE NEW GENERAL EDUCATION CURRICULUM IN VIETNAM

Pham Duc Quang¹, Le Anh Tuan²,
Nguyen Sy Hiep³

¹ Email: pdquanghn62ktrung@gmail.com

² Email: leanhtuan222@gmail.com

The Vietnam National Institute of Educational Sciences
50 Lieu Giai, Ba Dinh, Hanoi, Vietnam

³ Dao Su Tich Secondary school
Huu Nghi street, Co Le town, Ninh Truc district,
Nam Dinh province, Vietnam
Email: nguyenhiepedu@gmail.com

ABSTRACT: *Differential teaching can be considered as the trend of the era with the deeply thought of school democratization and social justice assurance to contribute to the student classification. However, in Vietnam, this issue still needs further guidance for teachers. This article will clarify more about differentiation teaching, its scientific base, mainstream thought and principles as well as a set of steps for differentiation teaching. The article then provides suggestions for teaching Elective subjects in high schools under the new general education curriculum in Vietnam (issued in in December 2018).*

KEYWORDS: Differentiation teaching; teaching Elective subjects.